

ACC. N:R M. 15196: 1-3.

Landskap: *Småland* Upptecknare: *Oscar Karlsson, Ålgård*
Härad: *L. Möre* Berättare: " " "
Socken: *Medesjö* Berättarens yrke: *glasblåsare*
Uppteckningsår: *1960* Född år *1879* i *Medesjö*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Bad. s. 1-3.

N. No. 159

Under skrivandens barndom på 1880-talet (född 1879) var
 bad i hemmen icke tillgängligt. Bad skedde endast sommar-
 tid då vattenet i bäckar resp. i åar och sjöar kunnat bli så
 varmt att barn och ungdom vågade bli, resp. hoppa ned
 uti vattenet. Äldre personer sågs mycket sällan bada i öppet
 vatten och skulle bad^{inombhus} läsa tum någon gång, då skedde detta
 dagarna före jul. Så snart vintern framskridit så långt att vatt-
 net kunnat få några plusgrader, varo barn och ungdom,
 särskilt de pojkar, färdiga att "löja sig. Att löja sig var
 del samma som att bada i öppet vatten. Badkläder var ej
 utplumma då, och bad so såväl pojkar som flickor på samma
 plats förekom icke. Även inombhus uti hemmen, var bad
 icke brukliga och skedde endast uti yllert för hem.
 Badkar funnas icke utom i yllert sållysta fall och då
 hos s. k. "Bunkarsfolk". En och annan pojke hade lärt sig att
 "dyka", d. v. s. att hålla sig under vattenet någon minut och det
 väckte stor beundran från dem som icke lärt sig denna
 konst; d. v. s. att hålla andningen så länge som möjligt under dykning-
 en

Julen var en höglid då det var vanligt att folk "badade" d. v. s. tvättade sig från huvud till och fotterna; omkring det behöves eller inte. Frånsett "badandet" (i de flesta fall endast vanlig tvättning) skulle det alltså i hemmen putsas och göras rent i "vinslar och vrår" uti hela bestads huset, ävensom i Hall och sadugårdar. Ut i de flesta hem och gårdar skulle lykorna resp. lamporna brinna hela julnatten och det ansågs som en stor skandal för dem som i bäningshus, Hall eller sadugård stäpte ljuset under julnatten.

Vårbad förekom icke uti de hem jag känner till från min barn- resp. ungdom. Tid för att ringen var det endast överdelen av kroppen: rygg, mage, bröst och huvud som fick det därav. Man hade ju endast sluga med ett rum, ett kök och ett ~~ett~~ vindstium att ristas uti, d. v. s. bänder lampare och "sackslugar i stora" och det är om dessa människor här här skrivits. Om s. k. "Hörs kopsalks" sedan vet jag inte; då jag själv föddes och väcktes upp i en "sluga på opif grund" och uti blev fallig dom.

På snart värmen på församlingen satte in blev badan-
det i närbelägna sjöar och andra vatten allmän för ung-
dammen, men emedan badkläder då icke fanns bland
allmogens bönder, laryrare, och andra arbetare så bada-
de alltid mankän och kvinnkän var på sin plats,
eller ^{vid} soliga tid på dagen eller på olika ställen i sjöarna.

På landsbygden, närost inga sjöar eller vattendrag förekom,
blev det mycket sällsynt med badandet; man tvättade händer,
huvud och armar och icke alltid deltar. "Om det inte bekväm-
det."